

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

17.9.2008

B6-0434/2008

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalandena av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 103.2 i arbetsordningen

från Francis Wurtz, Gabriele Zimmer, Dimitrios Papadimoulis, Eva-Britt Svensson, Roberto Musacchio, Umberto Guidoni, Ilda Figueiredo och Mary Lou McDonald

för GUE/NGL-gruppen

om det sociala paketet

Europaparlamentets resolution om det sociala paketet

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande ”En förnyad social agenda: Möjligheter, tillgång och solidaritet i framtidens Europa” (KOM(2008)0412) och de många tillhörande dokument som inte är lagstiftningshandlingar,
- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillämpning av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (KOM(2008)0414),
- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (omarbetning) (KOM(2008)0419),
- med beaktande av sin resolution av den 4 september 2001 om tillämpningen av direktivet om ett europeiskt företagsråd,
- med beaktande av kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (KOM(2008)0426),
- med beaktande av rådets (sysselsättning och sociala frågor) politiska överenskommelse av den 9 juni om översynen av arbetstidsdirektivet och direktivet om arbetsvillkor för personal som hyrs ut av bemanningsföretag,
- med beaktande av EG-domstolens domar i målen Viking Line, Laval, Rüffert och kommissionen mot Luxemburg och den kontroversiella politiska diskussionen i samband med detta,
- med beaktande av följande ILO-konventioner: ILO-94 om arbetsklausuler (offentlig upphandling), ILO-87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, ILO-98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, ILO-117 om grundläggande mål och normer för socialpolitiken, särskilt del IV, ILO-154 om kollektivförhandlingar och ILO-konventionen om arbete till sjöss samt ILO:s agenda för anständigt arbete,
- med beaktande av de integrerade riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning för 2008–2010 och av EU:s strategi för social integration och socialt skydd,
- med beaktande av artikel 103.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Under Europaparlamentets nuvarande valperiod har kommissionen och rådet hittills varit mycket ovilliga att föreslå och anta socialpolitisk lagstiftning för att få till stånd sociala

framsteg i EU.

- B. Sysselsättnings- och socialpolitik för sociala framsteg ingår inte bland de fyra officiellt prioriterade frågorna hos EU:s nuvarande, franska ordförandeskap. Uttalanden från detta ordförandeskaps sida om att göra 2008 till ett omstartens år för ett socialt Europa framstår därmed inte som särskilt trovärdiga.
- C. Rådets (sysselsättning och sociala frågor) politiska överenskommelse av den 9 juni 2008 om översynen av arbetstidsdirektivet syftar till att i ytterligare utsträckning avreglera redan svaga minimistandarder för skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot oregelbundna arbetstider och långa arbetsdagar. Den franska regeringens åtgärder för att slopa den nationella lagstiftningen om 35 timmars arbetsvecka och liknande kampanjer i andra medlemsstater för längre arbetsdagar bidrar till en social tillbakagång.
- D. De aktuella domarna från EG-domstolen i målen Viking Line, Laval, Rüffert och Luxemburg innebar begränsningar i strejkrätten och rätten till kollektivförhandlingar. Friheterna på den inre marknaden går enligt dessa domar före sådana grundläggande sociala rättigheter. Ovannämnda domar tolkade utstationeringsdirektivets minimistandarder för socialt skydd som maximistandarder, vilket gynnar nedåtgående lönekonkurrens på en och samma arbetsplats och fråntar medlemsstaterna rätten att genom nationell lagstiftning uppnå bättre arbetsvillkor och högre löner för utstationerade arbetstagare.
- E. Denna utveckling har i hög grad bidragit till den utbredda uppfattningen bland allmänheten att EU går alltför starkt in för fria marknader och konkurrens medan man överger solidaritet och sociala framsteg. Den allt djupare legitimitetskrisen i Europeiska unionen har lett till ett ökande avstånd mellan ett marknadsstyrt europeiskt projekt med stöd av eliten och en utbredd skepsis bland många EU:s medborgare mot EU-politikens mervärde för medborgarnas vardag och för deras sociala välfärd, vilket Irlands nej till Lissabonfördraget nyligen gav uttryck för.
- F. Mot denna bakgrund måste kommissionens förnyade sociala agenda tolkas som ett försök att mildra den ilska och det missnöje som stora delar av befolkningen riktat mot den nyliberala väg som det europeiska integrationsprojektet slagit in på. Det så kallade sociala paketet består emellertid huvudsakligen av meddelanden, rapporter och rekommendationer som inte är av lagstiftningskaraktär och vars verkan vad beträffar främjande av konkreta sociala framsteg inom Europeiska unionen kan ifrågasättas.
- G. På grund av valutapolitiken och den makroekonomiska politiken, dvs. stabilitetspakten, den nyliberala Lissabonstrategin och beslut som fattats av Europeiska Centralbanken, har sedan 2000 den ekonomiska tillväxten och tillväxten i sysselsättningen varit långsam och lönsamheten i att arbeta minskat. Perioden har präglats av permanent hög arbetslöshet, fattigdom, otrygga anställningsförhållanden och orättvis inkomstfördelning samtidigt som stora finansiella och ekonomiska grupper som gynnas av liberaliseringen och privatiseringen av strategiska produktionssektorer och grundläggande offentliga tjänster har ökat sina vinster.
- 1. Europaparlamentet anser att det sociala paketet är ett illa utformat försök att avleda allmänhetens uppmärksamhet från kommissionens och rådets politiska hållning, som

betyder social tillbakagång, såsom den planerade avregleringen av arbetstider genom arbetstidsdirektivet och de förödande konsekvenser som de aktuella domarna från EG-domstolen får för grundläggande rättigheter och rätten till kollektivförhandlingar.

2. Europaparlamentet påpekar att det vid första behandlingen av översynen av arbetstidsdirektivet efterlyste en stegvis avveckling av undantagsmöjligheterna, och riktar nu skarp kritik mot att man i rådets politiska överenskommelse inte hörsammat parlamentets begäran. Parlamentet ställer sig således inte bakom rådets överenskommelse.
3. Europaparlamentet vidhåller att all socialt meningsfull översyn av arbetstidsdirektivet måste inriktas på en rimlig balans mellan arbetstid och fritid som uppnås genom en kortare maximiarbetstid per dag och vecka. Parlamentet betonar att undantagsmöjligheten helt måste överges, att domstolens rättspraxis om jourtid och kompensationsledighet måste genomföras till fullo och integreras i direktivet och att den skyddsnivå som gäller i det befintliga direktivet inte får sänkas.
4. Europaparlamentet uppmanar rådet och medlemsstaterna att ingående diskutera de frågor som tagits upp i de aktuella domarna från domstolen, och uppmanar med kraft rådet att vidta åtgärder för att se till att sociala rättigheter prioriteras framför friheterna på den inre marknaden. Parlamentet begär därför en genomgripande översyn av fördragen som skulle medföra en möjlighet att uppnå ett socialt Europa, och anser att den allvarliga legitimitetskrisen i EU:s nuvarande ekonomiska och sociala modell kommer att förvärras drastiskt om unionens institutioner misslyckas med denna översyn.
5. Europaparlamentet noterar kommissionens första tvåårsrapport om situationen för sociala tjänster av allmänt intresse i EU, och betonar att frågan om tjänster av allmänt intresse är en annan viktig punkt i samband med översynen av fördragen. Det är i detta sammanhang mycket viktigt med tydliga bestämmelser i EU:s primärrätt så att offentliga varor, offentliga tjänster, tjänster av allmänt intresse och den icke vinstdrivande sektorn inte omfattas av bestämmelser om konkurrens, statligt stöd, offentlig upphandling eller den inre marknaden, utan i stället utgör en sektor som endast styrs av allmänintresset och som organiseras i enlighet med subsidiaritetsprincipen inom ramen för medlemsstaternas och deras respektive regionala och lokala myndigheters ansvarsområden för att säkerställa att de fungerar väl.
6. Europaparlamentet erinrar om att Lissabonfördraget redan har förkastats av det irländska folket i den enda folkomröstningen som hållits om fördraget i EU. Parlamentet uppmanar rådet att stoppa ratificeringen av Lissabonfördraget, och att som ett första steg mot att lösa situationen, införa en klausul om sociala framsteg i form av ett bindande protokoll till befintliga fördrag som ska syfta till att klargöra att
 - fördraget inte får tolkas på ett sätt som påverkar utövandet av grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna, däribland strejkrätten och rätten till kollektivåtgärder på nationell nivå samt rätten till gränsöverskridande strejker och kollektivåtgärder,
 - dessa rättigheter även omfattar rätten eller friheten att vidta andra åtgärder som omfattas av särskilda system gällande förhållandet mellan arbetsmarknadens parter i medlemsstaterna, däribland åtgärder som syftar till att initiera ingåendet av

kollektivavtal som behandlar mer än minimilöner och minimistandarder,

- fördraget inte får tolkas på ett sådant sätt att det påverkar förhållandet mellan arbetsmarknadens parter eller systemen för kollektivförhandlingar i medlemsstaterna,
 - fördraget inte får tolkas på ett sådant sätt att det påverkar medlemsstaternas befogenheter att anta socialpolitisk lagstiftning som tryggar standarder och krav som är strängare än de som föreskrivs i EU-direktiv om minimistandarder,
 - när ovannämnda rättigheter och medlemsstaternas socialpolitiska befogenheter och system för förhållandet mellan arbetsmarknadens parter står i strid med regleringen av den inre marknaden eller den inre marknaden grundläggande friheter ska de förstnämnda rättigheterna (grundläggande friheter etc.) ha företräde framför de sistnämnda.
7. Europaparlamentet påpekar att de lagstiftningsprojekt som ingår i det sociala paketet antingen syftar till att fördjupa avregleringen av den inre marknaden – vilket är fallet i det föreslagna direktivet om tillämpning av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård, som bygger på de gamla Bolkesteinförslagen om hälso- och sjukvård inom ramen för tjänstedirektivet – eller saknar ambitionen att främja sociala framsteg, vilket är fallet i den föreslagna översynen av direktivet om europeiska företagsråd. Parlamentet anser därför inte att dessa är lämpliga verktyg för att få till stånd en omstart för ett socialt Europa, som det franska ordförandeskapet påstår.
 8. Europaparlamentet påpekar att hälso- och sjukvårdstjänster på goda grunder inte omfattats av direktivet om tjänster på den inre marknaden eftersom hälso- och sjukvård ingår i det sociala trygghetssystemet och inte är ett område där marknadskrafterna ska råda. EU har inget behov av att reglera hälso- och sjukvården enligt bestämmelserna för den inre marknaden, och har inte heller någon behörighet att göra detta. Den fråga som tas upp i kommissionens förslag till direktiv måste lösas och regleras inom ramen för en samordning av de sociala trygghetssystemen (förordning (EG) nr 883/2004).
 9. Europaparlamentet riktar skarp kritik mot kommissionens förslag till direktiv om tillämpning av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Förslaget bygger på strategin för den inre marknaden och syftar främst till att göra det möjligt för förmögna och välutbildade människor att utnyttja billigare hälso- och sjukvård i andra länder. Parlamentet framhåller att förslaget undergräver jämlikheten i hälso- och sjukvårdssystemen eftersom ersättningen för patienter från fattigare medlemsstater inte täcker kostnaderna för högkvalitativ hälso- och sjukvård i rikare medlemsstater.
 10. Europaparlamentet ställer sig mycket kritiskt till att kommissionen föreslag till översyn av direktivet om europeiska företagsråd saknar ambitioner, och påminner kommissionen om parlamentets krav gällande översynen av direktivet i fråga, vilka – framförda redan för sju år sedan i parlamentets resolution av den 4 september 2001 – inte har beaktats.
 11. Europaparlamentet understryker de centrala kraven gällande översynen av direktivet om europeiska företagsråd, nämligen en bättre definition av ”information” och ”samråd” (skriftlig och detaljerad information i god tid) och av ”gränsöverskridande frågor”, sänkta trösklar för inrättandet av europeiska företagsråd, erkännande av den roll som spelas av

fackföreningarna och av fackföreningarnas rättigheter, bättre arbetsvillkor för europeiska företagsråd, effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för företag som trotsar bestämmelserna i direktivet samt rätten för europeiska företagsråd att lägga in veto mot planer från företagsledningsnivå på omstruktureringar, fusioner och uppköp eller uppsägningar, så att inga slutgiltiga beslut fattas förrän det europeiska företagsrådet har fått möjlighet att föreslå alternativa lösningar och samråda ingående med företrädare för företagsledningen om dessa alternativa lösningar.

12. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag om ett övergripande direktiv mot diskriminering utanför arbetslivet, men riktar skarp kritik mot att försäkringar och andra finansprodukter inte kommer att omfattas av direktivet, vilket innebär att finans- och försäkringsbranschen kan fortsätta med diskriminering och begära högre premier på grund av risker som kopplas till hälsa, ålder, kön och funktionshinder.
13. Europaparlamentet påpekar att medborgare från tredje länder behöver få tillgång till arbetsmarknaden i EU samt åtnjuta lika rättigheter, särskilt i fråga om löner, kollektivavtal och socialt skydd. Parlamentet yrkar på att i samtliga bestämmelser som fastslås i den internationella konventionen om skydd för alla migrerande arbetare och deras familjemedlemmar, som antogs av FN:s generalförsamling den 18 december 1990, ska inkluderas i gemenskapens beslut och rambeslut. Parlamentet stöder förslaget om ett uppehållstillstånd för att söka arbete.
14. Europaparlamentet noterar kommissionens avsikt att förbättra synligheten och arbetsmetoderna i EU:s strategi för social integration och socialt skydd och att stärka samverkan med andra politikområden. Parlamentet påpekar emellertid att kommissionen och rådet förkastade parlamentets uppmaningar om införande av nya riktlinjer för social integration i sysselsättningsriktlinjerna för 2008–2010 och att man därmed misslyckades med att öka just synligheten och samverkan med andra politikområden.
15. Europaparlamentet stöder kommissionens förslag att sätta upp mål om fattigdomsminskning (fattigdom generellt, fattigdom bland barn, fattigdom bland förvärvsarbetande och varaktig långsiktig fattigdom), om minimiinkomster genom pensioner och om tillgången till och kvaliteten på hälso- och sjukvård (minskning av spädbarnsdödligheten, förbättring av hälsan, ökning av den förväntade livslängden etc.) för nästa fas av EU:s strategi för social integration och socialt skydd. Sådana mål måste även sättas upp för minimiinkomstsystem (60 procent av det nationella genomsnittet) och minimilöner (60 procent av den genomsnittliga nationella eller branschspecifika lönen) så att fattigdom och social utestängning kan bekämpas.
16. Europaparlamentet ställer sig bakom kommissionens ambition att främja idén om anständigt arbete i EU:s interna och externa politik, och påpekar att en viktig pelare i idén om anständigt arbete är begreppet ”fritt vald sysselsättning”, som måste garanteras. Parlamentet insisterar därför på att medlemsstaterna ser över all arbetsmarknadspolitik som tvingar arbetslösa in i lågavlönade, otrygga arbeten som inte valts fritt av dem, eller som tvingar dessa människor att arbeta för sina sociala förmåner (inom ramen för program med bidrag som betalas ut på villkor att mottagaren utför ett arbete).
17. Europaparlamentet stöder kommissionens förslag att integrera de internationella arbetsvillkoren för sjöfart (ILO MLC från 2006) i den europeiska arbetsrätten, baserat på

den europeiska överenskommelsen mellan arbetsgivarna och fackföreningarna i branschen. Parlamentet ställer sig även positivt till kommissionens avsikt att prioritera genomförandet av ILO-konventionerna, men understryker att domstolens beslut i målet Ruffert inte är förenligt med ILO-konvention 94, som uttryckligen föreskriver förenlighet med kollektivavtal i bestämmelser om offentlig upphandling. Rådet och kommissionen uppmanas att föra upp ILO-konvention 94 på förteckningen över bestämmelser vars genomförande bör prioriteras.

18. Europaparlamentet håller med kommissionen om att ytterligare åtgärder krävs för att minska och helt eliminera löneklyftorna mellan kvinnor och män i Europeiska unionen, och uppmanar kommissionen och rådet att fortsätta stärka den rättsliga ramen, att sätta upp mål för minskade löneklyftor mellan kvinnor och män – inklusive tillgång till yrkesutbildningar och erkännande av kvinnors kvalifikationer och färdigheter samt under beaktande av klyftorna mellan kvinnor och män i samband med såväl lön för deltidsarbete som pensioner – och att verka för jämlikhetsklausuler vid offentliga upphandling.
19. Europaparlamentet noterar kommissionens rapport om gemenskapens instrument och strategier för integrationen av romerna. Parlamentet understryker att det krävs resoluta åtgärder för integrering av romer (en handlingsplan för romer), vilket parlamentet har efterlyst i tidigare resolutioner i denna fråga.
20. Europaparlamentet påpekar att sociala paket måste kompletteras med stödjande ekonomiska och strukturpolitiska åtgärder för att de ska vara meningsfulla och verkligen främja sociala framsteg. Parlamentet anser att stabilitets- och tillväxtpakten måste återkallas och att Europeiska centralbankens penningpolitik måste bli mer flexibel för att kunna motverka konsekvenserna av den rådande ekonomiska avmattningen i Europa. Kommissionen och rådet uppmanas att utarbeta ett europeiskt investeringsprogram för hållbar utveckling, sysselsättning och social integration på minst 1 procent av EU:s BNP. Detta program bör kompletteras med ett motsvarande offentligt investeringsprogram från medlemsstaternas sida för att ekonomin ska kunna stabiliseras och klimatförändringarna motverkas och för att främja full sysselsättning med arbeten av hög kvalitet och tillhörande sociala rättigheter. Parlamentet föreslår att medlemsstaterna även inför åtgärder för att stabilisera och stärka köpkraften hos låginkomsttagare (med tanke på stigande livsmedels-, energi-, transportpriser), t.ex. genom att införa sociala standardavgifter för gas, elektricitet, telekommunikation, kollektivtrafik etc.
21. Europaparlamentet framhåller att Europeiska unionens nuvarande Lissabonstrategi löper ut 2010, och man bör nu allvarligt börja tänka över en framtida strategi för tiden efter 2010, varvid den nuvarande inriktningen på en avreglering av marknaden och konkurrenskraft måste överges och ersättas med en ny integrerad europeisk strategi för solidaritet och hållbar utveckling som grundar sig på fyra lika viktiga hörnstenar (ekonomi, miljö, sysselsättning samt socialt skydd och social integration).
22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaternas parlament.